

# Srbi so zasedli mesto Monastir.

## Proračun mesta Cleveland za leto 1917 kaže deficit

—Mestni proračun za leto 1917 znaša \$5,600,000. V tej svoti niso uštetili stroški za javne šole. Kljub previdnosti pri proračunu, znaša skupna svota, ki je potrebna za mesto, da se prihodnje leto, ravno toliko kot letos. Mesto narašča in vse je dražje od dneva do dneva. Od zgoraj omenjene svote bode morala mestna oblast odtrgati \$1,200,000 za obresti dolgov in za odplačilo dolga, tako da ostane mestu samo \$4,400,000 za upravo. Tako je odredilo vrhovno sodišče. Mestni uradniki ne vedo, kje dobi dovolj denarja za mesto, da se prikaže od prihodnje države legislatuve, ki bo mogoče naredila postav, da sme mesto pobirati večji davek. Poleg zgoraj omenjene svote pa bo mesto prihodnje leto potrošilo še sledeče svote: \$2,000,000 za konvencijsko dvorano, \$1,500,000 za tlakanje cest, \$1,000,000 za nove kanale, \$600,000 za novo elektrarno, \$100,000 za ognegasnne naprave in \$100,000 za povečanje bolnišnice za jetiče.

—Geo. Bizjak, 1169 E. 6th St. je bil zadet od cestne kare na St. Clair ave. in 34. cesti. Prepeljan je bil v St. Clair bolnišnico v obupnem stanju. Obe nogi ste mu bili odtrgani in dobil je tudi hude notranje poškodbe.

—Mnogo se ugrblje, kdo nastopi prihodnje leto kot demokratski kandidat za župansko mesto. Nekateri predlagajo Ed. B. Hasek, sedanega county clerka, drugi Stinchcomb, county zemljemera, tretji Locherja, county prosekutorja. Med kandidati je tudi W. G. Gongwer, ki je eden najboljših upljivih mož demokratske stranke. Na vsak način bodejo prihodnje županske volitve jako zanimive.

—Pri dr. Delavec, 51. SDPZ so bili izvoljeni za zastopnike na letnem zborovanju S. N. Doma, ki se vrši 13. dec. Edward Branisel in John Zalelet. Pri dr. Napredni Slovenci št. 5. SDZ pa Fr. Butala in John Pinar.

—John Godnjavec, član dr. Maccabees, št. 1288 je na društvenem zabavnem večeru nabral \$1.60 za Narodni Dom. Hvala rojaku za njegov trud kakor tudi vrlim darovalcem.

—Ako nisi član S.D. Zveze pristopi v to Zvezo. Ona ima pravico poslovanja v državi Ohio in je sigurna organizacija. Zveza izposijuje denar na posestva po 6% na leto. Vprašajte na 1052 E. 62nd St. za pogoje.

—V soboto popoldne, dne 25. novembra bomo pisali v našem uredništvu prošnje za prvi in drugi državljanski papir. Oni rojaki, ki hodijo v šolo naj se oglašijo, pa tudi vsi drugi, ki bi radi dobili prve ali druge državljanske papirje. Kmalu potem se bo dočel en večer, da se pelje rojake na sodnijo, kjer uложijo prošnjo. Mr. Hasek, county clerk in Emil Bartunek clerk za naturalizacijo, sta bila toliko prijazna, da sta dovolila sodnijske prostore zvečer, da se ugodno rojakom.

—V nedeljo jutraj so na dveh vozovih peljali po Euclid ave. enaintrideset milijonov dolarjev. Kako ogromno bogastvo. Kakšna prilika za Wild West napade! Selila se je nam-

## Ravno na obletnico, odkar so se morali Srbi umakniti iz Monastirja pred Nemci, so srbske čete ponovno prikorakale v Bitolj. Nemci in Bulgari se umikajo proti severu. Rumunci so doživeli poraz ob rumunsko-avstrijski meji.

(Op. ured. Poročila iz Berolina in Londona si nasprotujejo glede bojev pri Monastirju in na Rumunskem. Obe strani trditve o uspehih. Mi podajemo uradna poročila centralnih sil kot zaveznikov.)

Berolin, 19. nov. Nadaljne uspehe je dobil general Falkenhayn, ki polagoma napreduje v Rumuniji. General Falkenhayn se nahaja sedaj tri milje vzhodno od mesta Campolung, katero mesto je ključ do Bukarešte. Campolung se nahaja 80 milj severno od Bukarešte. Vojaški krogi z največjo nestrpnostjo pričakujejo izida bojev v tej okolici, kajti prepričani so, da se bo tu odločila usoda evropske vojne. Nemški vojaški krogi so prepričani, da bodejo Nemci tukaj zmagali, da si je napredovanje silno počasno radi goratih krajev in radi mnogih gorskih prelazov, katere je treba osvojiti, če hoče nemška armada udrjeti v Rumunijo. Rumunci imajo to prednost, da se lahko z malo armado ustavljajo številnim četam sovražnika.

**Boji v Alahiji pri Orsovi.**

Berolin, 19. nov. Gorski prelazi Predeal, Rothenturm in Torzburg so sedaj v oblasti nemško-avstrijske armade. Pod neprestanimi hudimi udarci nemške armade so Rumunci prenehali z ofenzivo, ker so Nemci pridobili na terenu toliko, da lahko od strani napadajo Rumunce. Rumunci pri Orsovi, ki so se tri dni ustavljali nemškim četam, so se morali umakniti. Nemci so zajeli 1600 ujetnikov. Tudi ruske čete, ki pomagajo Rumuncem v Oituz dolini, so se morale umakniti.

**Na francoskem bojišču.**

London, 19. nov. Precejšna važnost se pripisuje zmagi Angležev ob reki Ancre. Stiri mesta, ki so jih Angleži vzeli Nemcem, kot St. Pierre Division, Beaumont, Hamel, Beaucourt, so bila silno utrjena. Angleška artilerija je koncentrirala svoj ogenj naenkrat na vsa štiri mesta, tako da je bil Nemcem odrezen odhod iz tega kraja. Iz tega se tudi tolmači, zakaj so Angleži ujeli toliko nemških vojakov v tej okolici.

**Proti Monastirju.**

London, 19. nov. Francosko-srbske čete nadaljujejo s svojo ofenzivo proti Monastirju, bulgarskemu glavnemu oporišču. Celotno konservativnih vojaških krogih se preročuje, da mesto ne bo moglo dolgo zdržati nadaljnjih napadov, in da se bo moralo podati silnemu pritisku zaveznikov. Srbske čete so večerjale zasedle močno utrjen hrib 1212, tri milje in pol od Monastirja, dočim so Francozi zasedli vas Kanena, pet milj južno od Monastirja.

**Kaj poročajo Nemci o Monastirju.**

Berolin, 19. nov. Nemško uradno poročilo pravi, da so bili napadi zaveznikov odbiti pri Monastirju. Neki nemški general von Below se je podal na čelo enega bataljona strelcev, ko je videl, da so Bulgari izgubili neki hrib in je pregnal Srbe s tega hriba. Hribi in vsa okolica, kjer se vršijo boji okoli Monastirja, so pokriti z debelim snegom.

**Rumunci zanikajo nemške zmage.**

Iz Bukarešte se poroča uradnim putem, da so nemška vo-

## Pozdrav jugoslovanskim delegatom iz republik južne Amerike

Po dolgem tridesetdnevnom pov. Naši bratje iz južne Amerike ne prihajajo med nas kot tuji, kot nepoznanci, kajti naši bratje delegatje iz južne Amerike. Prišli so iz onstran Pacifika, iz južnih republik Chile in Argentina, da se udeležijo II. Jugoslovanskega zborovanja, ki se vrši 29. nov. v Pittsburghu, Pa.

Imena južno-ameriških delegatov so: Dr. Miče Mičić, Tome Bradanović in Mato Galuf. Dr. Miče Mičić je član Jugoslovanskega Odbora v Londonu, ostala dva jugoslovanska brata sta jako uplivna moža v južno ameriški republik Chile. Spostovana od svojih rojakov in državnikov.

Uredništvo "Clevelandske Amerike" izreka najiskrnejše častitke južno-ameriškim rodoljubom ob njih prihodu na svobodna tla velike severne ameriške republike. V imenu naroda, ki hoče biti svoboden, jim kličejo prisrčno dobrodošlico. Nismo imeli še v naši zgodovini jugoslovanski trenutka, ko bi se zbirali, delujoč vsi za svobodo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Naši bratje iz južne Amerike ne prihajajo med nas kot tuji, kot nepoznanci, kajti njih dober glas o njih požrtvovalnosti za osvobodjenje našega naroda je že pred njimi došel k nam, zato je pa naše veselje radi njih prihoda toliko večje, in naša desnica, katero jim nudimo ob njih prihodu, je toliko toplejša, ker se ob njih prihodu tudi mi čutimo močnejše in nepremagljive, čutimo, da nam srce v grudih ponosno bije, ko vidimo že sedaj pred seboj veličastno sliko narodnega zborovanja in blagoslovljenih plodov tega zborovanja za bodočnost in svobodo našega trojednega naroda — Slovencev, Hrvatov, Srbov. V znaku bratske enakosti, ljubezni in svobode pozdravljamo še enkrat najpristnejše naše jugoslovanske brate, želimo jim srečnih ur med nami, želimo, da odneso s seboj po zborovanju najlepše spomine iz severne sestrskse republike, zavest v srcih, da so tudi med nami spo- bni, enako gorečnost in požrtvovalnost za narodno svobodo in bodočnost, kakor jo imajo sami. Bratje jugoslovanski, prisrčno nam dobrodošli!

**Predsednik Wilson bo vodil borbo proti železnicam.**

Washington, 19. nov. Železniški štrajk ponovno grozi Zjed. državam, in znamenja kažejo, da se bo pričela ena najbolj trdovratnih bitk med delavci, železnicami in vlado, kar jih pozna zgodovina Zjed. držav. Predsednik Wilson je javno naznanil, da se bo sam udeležil tega boja na strani delavcev, če bodejo/ kompanije skušale uničiti Adamson postavo, ki določuje osemurno delo za železniške uslužbence. Prihodnje zasedanje kongresa bo skoro gotovo v republikanskih rokah. Republikanci bodejo imeli odločilno moč, razven če v zadnjem trenutku ne prenehati glasovi drugače ne odločijo. Na eni strani so železnice, ki so spravile skupaj milijone dolarjev, da se borijo proti osemurni postavi, na drugi strani so delavci, ki so se izjavili potom svojih voditeljev, da ne odnehajo za las od osemurnega dela, na tretji strani pa je kongres, ki bo imel o tem soditi. Predsednik Wilson si je naredil poseben načrt, katerega bo zagovarjal v kongresu, ko pride do boja med delavci in železnicami. Na noben način pa predsednik ne bo pripustil, da se prične v Ameriki železniški štrajk. Za vsak slučaj ima predsednik potom poslanke v kongresu pripravljen zakon, ki določuje osemurno delo za železniške uslužbence. Prihodnje zasedanje kongresa bo skoro gotovo v republikanskih rokah. Republikanci bodejo imeli odločilno moč, razven če v zadnjem trenutku ne prenehati glasovi drugače ne odločijo. Na eni strani so železnice, ki so spravile skupaj milijone dolarjev, da se borijo proti osemurni postavi, na drugi strani so delavci, ki so se izjavili potom svojih voditeljev, da ne odnehajo za las od osemurnega dela, na tretji strani pa

## Amerika vprašuje pri Nemčiji zakaj se Belgijce deportira.

Berolin, 19. nov. Joseph C. Crew, ki vodi v odsotnosti ameriškega poslanika Gerarda posele v Nemčiji za Ameriko, je danes vprašal pri državnem kancelarju Bethnam-Hohlwegu, kaj namerava Nemčija s tem, da v masah eksportira Belgijce iz Belgije in jih sili delati v Nemčiji. Iz Washingtona je dospel odgovor na ameriški poslanstvo v Berlinu, da po- iske ameriško poslanstvo po- drobnosti o sužnjosti Belgij- cev. Glasom avtentičnih poro- čil, bo nemška vlada drage vo- lje dala na razpolago ameriški vladi potrebne informacije. Preiskava glede sužnjosti Bel- gijcev je skrajno delikatna, kaj- ti Zjed. države ne zastopajo Belgije za časa vojne pri nem-

# CLEVELANDSKA AMERIKA

## IZHAJA V PONDELJEK, SREDO IN PETEK.

NAROČNINA:  
Za Ameriko - \$3.00 | Za Clev'd. po pošti \$4.00  
Za Evropo - \$4.00 | Posredna številka - 3c

EDWARD KALISH, Publisher LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.  
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only

Entered as second-class matter January 5th 1909, at the post office at Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 137. Mon. Nov. 20. 1916.

## Čegava je krivda?

Cas je prišel, da pričnejo republikanci dolžiti Mr. Hughesa, ker ni imel uspeha pri volitvah, toda vzrok neuspeha ni Hughesov ampak republikanski. Hughes je jako dobro naredil kot predsedniški kandidat. Mi se ne čudimo, ker ni zmagal, ampak čudimo se, da je dobil tako ogromno število glasov. Mr. Hughes ni bil kriv, da je razpor v republikanski stranki, da je republikanska stranka stranka razdeljena na reakcionarno in napredno stranko. Sporazum med progresivisti in republikanci ni bil odkritosčen. Mr. Roosevelt kot zastopnik progresivnih republikancev se je sicer predal republikancem starega kalibra, toda s tem ni rečeno, da je mogel Mr. Roosevelt upljivati na progresiviste. Mr. Hughesova krivda ni, da so zapadne države glasovale za Wilsona, zapadne države, kjer so bili republikanci, toda te so se prevrgle k progresivismu, in končno, ko so državljani v teh zapadnih državah videli, da hočejo voditelji progresivistov prodati njih glasove republikancem, so obrnili obem hrbet in volili za Wilsona. In to ni krivda Hughesa. Ni Hughesova krivda, ker republikanska stranka ni imela jasnih principov v današnjem zmedenem svetovnem položaju. Narod je videl Wilsonovo delo, vedel je, kaj ima od Wilsona vnaprej pričakovati, toda Hughesa ni poznal. Republikanci v letošnji predsedniški kampanji, ki je bila tako silno resna, niso imeli narodu drugega povedati kot da je treba visokega tarifa in odpraviti osemurni delavnik. In to jih je pokopalo. Hughes ni kriv, kajti on je delal to kar so mu povedali od vzgorej.

Republikanci so hoteli enostavno spremeniti zvezino vlado, da pobijajo Wilsona in pridejo sami na krmilo brez pravega programa. Vzroka niso mogli navesti nobenega, zakaj naj Wilsona porazijo. Mr. Hughes je taval v temi in je bil v vseh svojih govorih negativen. In tako tudi stranka. Hughesa so vpraševali, kaj bi on naredil v slučaju Meksike, kaj bi on naredil v slučaju evropskih homatič? Hughes je molčal, prvič ker sam ni vedel, drugič pa tudi oni, ki dirigirajo stranko, niso vedeli ali pa mu niso pustili povedati. Narod torej ni ničesar vedel kaj naj pričakuje od Hughesa. Zakaj bi torej narod menjal upravo v Washingtonu, če ve kaj pričakuje od Wilsona, ne ve pa, kaj pričakuje od Hughesa? Gotovost zamenjati z negotovostjo, to more narediti le politični norec. Danes ima Amerika pred seboj za reševati najbolj važna mednarodna vprašanja, in zakaj bi se rešitev teh vprašanj prepustila stranki, ki ne pozna faktov? Narod ameriški je sodil, da je Wilson bolj sposoben za rešitev teh vprašanj kot Hughes.

"Besede, same besede," so republikanci neprestano ponavljali. Toda Wilson ni računal z besedami, Wilson je računal na to, da bo narod upošteval njegova dela in ne besede. Dejanja so bila na strani Wilsona, besede so bile na strani Hughesa in narod je bolj upošteval dejanja kot besede.

Hughes je bil prvotno, ko je začel nastopati po Ameriki kot kandidat republikanske stranke za predsedniško mesto, precej

boječ. Pozneje se je popravil, postal izvrsten govornik, znal je navdušiti ljudi v mnogih krajih, tako da v govoru ga je le malokdo prekosil. Toda kaj pomeni vse to? Če bi govoril v angleškem jeziku, ne bi mogel dobiti predsedništva. Hughes ni imel principov. Narodu ni mogel dopovedati, zakaj naj Wilsona zavrejo in zakaj naj volijo Hughesa. Hughes bi moral končno zavreči tudi nemške glasove. Sicer je zadnje tedne pred volitvami se odpoval Nemcem, toda upljiv je ostal. Amerikanci so vedeli, da Hughesa podpirajo Nemci, zato se je pa zgodilo, da je 2,700,000 republikancev letos glasovalo za Wilsona, namesto za Hughesa. Ti volivci so bili sicer vedno republikanci, letos pa, ko se je Hughesa oprijel nemški glas, so raditega zavrgli njegovo kandidaturu in se oprijeli Wilsona. Wilson je letos dobil skoraj tri milijone glasov od republikancev le raditega, ker je Hughes dobil Nemce na svojo stran.

Ce bi bil Mr. Roosevelt kandidat, se ne ve kaj bi se pripetilo. Mogoče je, da bi bil zvoljen. Vsaj zveze ne bi imel z Nemci in mogoče bi se ljudstvo dalo zapeljati od Roosevelta v vojno.

In v očigled principov, katere je zastopal Hughes na svoj način in Wilson na svoj način, je Hughes mnogo bolj naredil v svoji politični kampanji kot se je pričakovalo. Nihče ne more očitati Hughesu nepoštenosti ali dobrega namena, toda narod je pronajdel, da je bolj zadovoljen z Wilsonom kot bi bil mogoče s Hughesom. In v tem vidimo zmago Wilsona in poraz Hughesa. Hughes bo gotovo nadaljeval politiko, in da ima na svoji strani milijone privrženec je gotovo, toda za prihodnja štiri leta bo odločeval politiko Woodrow Wilson.

## Par besedi našim socialdemokratima v Ameriki

Napisal Ernest Krulj.

Ker se je tekom te vojne pokazala v Ameriki struja, ki zastopa neko popolnoma separirano mnenje glede razvoja jugoslovanskega vprašanja, rad bi dal nekaj pojasnil in rad bi pokazal, da so na napačnem potu. Da ne bo uganjanja naj takoj povem, da je ta struja jugoslovanska socialna demokracija v Ameriki, katere duša je G. Ethin Kristan, katerega poznam osebnostno iz Idrije in Ljubljane, in katerega odkrito rečeno spoštujem kot javnega delavca in poštenjaka.

Da se on danes v Ameriki za jugoslovansko republiko in samo njo zahteva ali pa nič, mene niti v najmanj ne čudi, ker mož ni dovolj informiran kar se je zgodilo zadnje dve leti na Balkanu in pri nas, in tudi prav ne ve kaj se pravzaprav namerava. Mislim da je dobil nekaj informacij ali te bile slabe in nepravilne, ne maram navajati imena ali ne bo že vedel kdo jih je dal.

Socialno-demokratska ideala rešitev vsega balkanskega vprašanja je "balkanska federacija", katero so si postavile vse balkanske, torej tudi jugoslovanska socialistična stranka v svoje pogramne na njih

kongresu v Belgradu leta 1907. Lepa bi bila ta federacija in koristna za vse balkanske narode brez izvetka, ker bi jim dala večjo sigurnost za svoj obstoj in s tem tudi svoj nacionalni kulturni razvoj. Ampak vprašanje je ako je taka balkanska federacija po G. Kristanovem načinu (ker je on eden ustvariteljev te programatične točke) mogoča, t. j. če se da sestaviti predno ni celokupno jugoslovansko vprašanje popolnoma rešeno. Danes smo hvala francoskim in angleškim učenjakom Leger, Chervin, Steed, Seaton Watson in pa Jugoslovanskemu Odboru tako daleč, da Slovence, Hrvate in Srbe smatrajo danes za nerazdvojni politično in etnografsko celino, torej za jeden jedini narod, ki se ne sme nikakor politično deliti. Da, slovenski klerikalci doma na Kranjskem, šli so celo dalje. Pred par meseci izdal je v Jeni na Nemškem dr. Janez Evangelist Krek za Slovence in Andrej Milčinić za Hrvate skupno brošuro pod imenom: "Kroatien und Slovenen", v kateri oba pisca vsak od svoje strani trditelj in tudi dokazata, da so Srbohrvati in tudi Slovenci en narod, a Krek za sebe trdi, da spadajo k Jugoslovanom, tudi Bulgari. Danes postoji pa že tudi jugoslovansko državno pojmovanje med jugoslovanskim narodom. Če se ustanovi jugoslovanska država, kar je odvisno od poraza Nemčije in Avstro-Ogrske (torej se bo gotovo ustanovila), misli G. Kristan, da bo državna forma Jugoslavije od velike važnosti za cel budoči politični razvoj Balkana. Kraljevina ali republika, oboje se ustvarja po potrebi narodov, po njihovem nazoru, po njihovi potrebi. Kaj bo torej potrebno Jugoslaviji?

Naša država bo morala biti brez grofov, baronov in šlihtnih trotoev. Ta država bo morala biti skozi in skozi demokratska in socialna. Ne sme biti med našimi državljani nobene razlike. Kakoršen ji bomo dali cilj in kakoršni bomo sami, tako bo pa tudi od takrat naprej forma in uprava države. Da pa to ne bo Avstrija, to je gotovo. Eden narod bo živel v njej poln mladih sil in plamenec želje po kulturnem napredku, treba je samo odvrgti avstrijsko cokoljo, in že bomo poleteli silovito naprej.

Kadar bo postajala Jugoslavija, tedaj pa bo prišel tudi čas, ko se bo s sosednjimi balkanskimi narodi napravila federacija — ako bo potreba. Do balkanske federacije lahko pride samo šele kadar bomo tvorili Slovenci in Srbohrvati svojo državo.

Ne morem sploh zamišljati, da bi bila za nas Jugoslovane sreča, ako bi nas Avstrija obbrala vse pod svojo streho. Kaj bi bilo iz nas to smo videli mi Slovenci in Srbohrvati v Avstriji, Ogrski in Bosni zelo dobro. Dokazuje nam pa še vedno in to posebno sedaj v tem času, kaj se z nami namerava in kaj bi bilo iz nas. Pred kratkim so javili slovenski domači listi, da je odpravljen paragraf 19 temeljnih zakonov avstrijske ustave, to pomeni, da je odpravljena narodna enakopravnost. V Istri je sicer omejena italijanska in italijanske kraje, je pa zato kot željni jeziki za vse upeljana. Kaj se s Srbijo namerava se že tudi vidi. V Belgradu, v Kragujevacu, Sabcu, Smederevu in Požarevcu, Čačku, Kraljevu itd. povsod imate nemške in mažarske ulične napise in imena. Posvetila, ki so konfiscirana, tudi to se dela, ali pa so ostala brez gospodarja, kupujejo industrijski bogataši in plestvo. Ustvarja se novo srbohrvaško plestvo in podpirajo se različni begi, da si potom teh privilegiranih stanov še nadalje zagotovijo gospodarstvo, kakoršnje je dosedaj bilo. Izgleda pa popolnoma, da bi bilo — ako bi Avstro-Ogrska ostala še naprej v taki obliki in velikosti kot dosedaj, za vse nas Slovence, posebno pa južne Slovence, joji in gorje. Kako daleč smo prišli, se vidi iz smrtne obsodbe dr. Kramarža in še dveh čeških poslancev in iz obsojda našega klerikalnega poslan-

ca Grafenauerja na šest let temnice in zgubo državljanških pravic. Otrsite se končno vendar tudi vi možje soc. demokracije teh pogrešenih misli, ker tudi vi ste potrebni Jugoslaviji, tudi vaše moči bomo rabili v njej za njen prospeh, razvoj in končni cilj.

## Znamenje propada centralnih vlasti.

Predno pride konec, se pojavijo gotova znamenja. Ko umira narava v jesenskem objemu, vidimo znamenje že tedaj, ko ni o jeseni še duha in sluha. Predno pride katastrofa človeškega življenja, se vselej pokažejo znamenja, katere naznanjajo konec. Tudi v skupini centralnih vlasti se kažejo jako vidna in nevarljiva znamenja. Ni treba, da čitamo proroške knjige in brošure, ni treba, da matematično računamo, kdaj mora biti konec. Dovolj je, če opazujemo znamenja, ki vidno in zanesljivo kažejo, kako se nagiba solnce sreče proti svojemu zatonu.

Začetna znamenja so pokazala le omejenost močij Avstro-nemško-bulgarsko-turške. Bilo je pri tistem drvenju, ko so centralne armade podile Ruse iz Galicije v notranjost. Vse je šlo, kot je bilo preračunano. Šlo je mogočno in daleč do konca le ni šlo. Rusi so naenkrat prenehali bežati, ustavili so se in ne koraka ni bilo več nazaj. Vse silovite napade centralnih vlasti je odbila ruska armada. Vsem poizkusom, da bi zajeli rusko vojsko, so Rusi usli. In konec zmagovitega pohoda centralnih vlasti je bil ta, da so naenkrat obstale kot pred mogočnim zidom, preko katerega ni bilo mogoče iti. Obetovana veličanska zmaga se je izjalovila popolnoma. Mesto zmage centralnih vlasti, je bila zmaga ruska. Zaustavili so prodiranje. To je dovolj velika zmaga.

Tam so torej trčili Avstro-nemci ob zid. In običali so tam. Za tem je prišla druga velika Avstro-nemška zmaga: ta je bila na Balkanu. Podjarmili so vsa Srbijo, prizadeli veliko izgub vojske, niso zajeli. Po čudovitih stezah je ušla po veliki večini in danes je zopet v vrstah pred svojimi nasprotniki.

Da, celo Srbijo so podjarmili, skoro ves Balkan — le gori okrog Soluna je ostala mala masa, katere ni bilo mogoče pregnati. In zmagoviti Avstro-Nemci so rajši obrnili hrbet in rekli: glejte naša naloga je končana. Vsa Srbija je naša. A končali so v resnici nalogo tako, kot jo konča slab zdravnik, ki operira raka na telesu, toda pusti kati, da se bolezen lahko zopet znova razvija.

Ruski zid — Solunski zid — prijatelj, dokler je zid in ti pred ali pod njim, nisi še zmagovalec. Dva uspešna zida sta pripomogla k tretjemu porazu centralnih vlasti. In ta je bil pred Verdunom. Pol leta so se vsipale mogočne avstro-nemške armade, pol leta si razbijajo glavo ob zidove Verdunske — a bilo je pretrdno. Na stošišče glav je bilo razbitih ob ta zid, potoki krvi so tekli pod zidom, a vse zastoj. Verdun je stal in stoji še danes. Velikanski poraz Nemcev. Mesec prej so prekovali, od tedna do tedna so obljubovali; zdaj ir. zdaj bo Verdun naš. A še danes ni.

To je torej tretji zid. Kot v areni od sulice zadet bik so se obrali besno zdaj sem zdaj tje — a vse zastoj. Nikjer nobenega vzpeha. Legla je slava kot kužek pod mizo. In ker ni ostalo drugega, so se začeli tolažiti s tem, da so njih fronte nepredorne. Tudi to jim ni ostalo. Začeli so se premikati Angleži in Francozi na zapadni fronti in od Nemcev postavljen zid je začel lezti v prah. Zdrnilo se se Rusi in zblili južno fronto nemške armade, jih vjeli skoro pol milijona, drugega pol milijona pa pobili. Nemški zid se je začel kršiti tudi tam.

A prišel je še tretji zid, Solunski zid. Dolgo časa je svet ugibal kaj neki hočejo zavezništvi tam doli. Zdaj so začeli dokazovati, čemu so tam: Tam se podira nemški zid in nekdanja premagana in uničena srbska vojska se bori za svojo domovino že na svoji zemlji. Poleg teh zunanjih znamenj, je polno notranjih, ki pokazujejo, v kakšnem stanju so danes centralne vlasti. Mi vemo na primer, da so pobrali vse kovine, vse baker, medenino in zlato, da so pobrali konje in živeč, da so pobrali vse, kar leže in gre, od šestnajstega do petindevsetega leta. Mi vemo, da imajo vojake brez roke, brez

jednega očesa, da imajo otroke, ki bi bili k večjemu za v šolo in da imajo starčke, ki bi bili k večjemu za v grob. Mi vemo, da so v sili razdri celo strehe, da so pobrali kovine, da so pobrali polovico vseh zvonov, da nimajo mesa, ne mleka, celo mila jim je zmanjkalo. Mi vemo, da hodijo ljudje lačni, da se jim tema dela pred očmi, vemo, da so bosi in raztrgani, kot ni bil pred vojsko noben berač, vemo da štiri vasi skupaj ne premorejo štirih tako močnih moških, da bi nesli lahko enega pokopat. Mi vemo, da je taka silna draginja, da se mora vsak čas zrušiti vse. Ljudje nimajo drugega več kot zrak in vodo.

Na Holandski meji stražijo nemški vojaki, taki, da bi komaj iz dveh sestavil enega. Jetični, revmatični in drugače bolni, pohabljeni, brez udov — vse to je danes med nemškimi vojaštvom. Nemško vojaštvo ne poje več "Heil dir in Siegeskranz" in "die Wacht am Rhein", ampak:

In der Heimat, in der Heimat, da giebst kein fressen mehr. (V domovini, v domovini, ni nič več za žrt). Kdor more, pošlje svoje otroke na Holandsko, kjer jim dajo razne dobrodelne družbe nekaj živeča. Po cele vagonne otrok pride s tablicami okrog vratu, pa jih družbe vzprejmejo in nasitijo.

Mi vemo, da je nemški general Sixt von Arnin sam priznal, da ni v Nemčiji samo pomanjkanje hrane, ampak pred vsem orožja in municije. Da so angleški topovi boljši in da jih je več. Da si zrakoplovci zaveznikov gospodarijo ozračje, in da napadajo celo iz zraka s strojnimi puškami vojaštvo.

Da, to vemo in še mnogo drugega. Vse to kaže samo na jeden konec: na konec centralnih vlasti. Počasi je ta konec, ampak gotov. Krepka in močna žival se brani svoje smrti, se bori kot lev, sika in napada do zadnjega trenutka. Ampak to jo ne reši.

Ce bi danes imeli pogled v razmere centralnih držav, bi strmeli. Rekli bi, da je to nemogoče. In vendar je. Celi narodi so lačni, raztrgani, mesta in vasi iztrebljena. Polja ne gnoji nihče, živinji ni za obdelovanje, ljudji ni. Manjka vsega.

Da, konec prihaja. Znamenja so tukaj. In ta znamenja ne varajo. Mogočen železen obroč se oklepa centralnih vlasti, vedno je ožji in ožji. Zdi se nam, da gre prepočasi skupaj. A ne dolgo, ko bo neke odnehalo in tedaj se bo sesulo vse.

Konec centralnih vlasti. Slepi to še danes. Slepi pa so se podali v toliko, da pravijo: nihče ne bo smagal! Tolažba je tolažba in vsak si jo dela po svoje. Privoščimo mu jo.

Centralne vlasti so premagane že davno. Premagane so bile tedaj, ko so se začele njih armade ustavljati pred zidovi. V svoji agoniji se bore za življenje, kot se bori zver. Ampak moči pešajo, bolečine se večajo. Germanski militarizem lega polagoma k večnemu počitku. Na njegovem grobu pa bo zopet zelenela trava in sijalo solnce in upajmo, da lepše solnce kot kdaj prej, solnce, ki ga bomo deležni tudi mi.

"CAS"

## Naši zobje.

(Piše dr. Grahek.)

Največ se zobje pokvarijo z nesnago in zanemarjenjem, namreč ko ostajajo od jedila kosi hrane na zobeh in med zobmi, ali kadar pijemo na gorlo jed hitro mrzle pijače. Steklovina na zobeh mora popokati, ko se toplota naglo spreminja, ravno tako kakor poči steklo, če je razbeljeno in se manj hitro vlije mrzla voda, ali obratno. V finih razpoklinah zob se nabirajo kosi in ostanki jedil in radi toplote, zraka in vlažnosti pričnejo ti ostanki jedil gniti. In kjer je gnitoba tam so tudi bolezenski bacili, ki začnejo s svojim razdiralnim delom. Najprvo se na zunanji kožici zoba pokaže mala črna pika, koža pa medtem neprestano razpada in končno se napravi sredi zoba zgorej mala duplina, kjer zaostajajo organske stvari, kot n. pr. slina, jedila, itd. Kadar pa kožica popoka, tedaj je tudi zob zgubljen, kajti notranja sestavina zoba je veliko mehkejša kot pa zunanja kožica.

Največji neprijatelj zobovja je vsaka kislina, bodisi v jedi ali pijači. Sadna kislina, maslena ali mlečna, kislina par, ki

Dalje na tretji strani.

## Ustavite vaš KAŠELJ

predno se dobro poprime vašega ustroja. Zmanjšajte napade ter izboljšate razpoloženje z rabo

## SEVERA'S Balsam for Lungs

(Severova Balzama za Pljuča). Kmalu bota priznali vrednost tega zdravila pri zdravljenju kašlja, prehlada, hripavosti, krčevite dave, vnetja sapnika, in boleznega grla.

Cena 25 in 50 centov.

Ako dvomite male besede, študite slednje pismo, katero smo prejeli iz Franklina, pri kateri opisuje lastno izkušnjo: "Hodim vsa zima na morju, da bi se Severova Balzama za Pljuča zelo uspešno učinkoval. Takoj po prvem popitju se mi moči ohranijo boljše. Pomagalo jim je odpraviti kašel in prehlad, in tudi na daljše napade. Takoli smo ga tudi v slučaju celokupnega kašlja pred dvema leti ter je tudi pomagal."

Kadar potrebujete zdravila, vprašajte za Severova v lekarni. Glejte da dobite tista po katerih povprašujete. Zavržite nadomestila. Ako jih ne morete dobiti v lekarni, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

**FARE \$3.00 DAILY BETWEEN CLEVELAND & BUFFALO**

**C&B LINE**

The Great Ship "SEANDEE"

CLEVELAND-Daily, May 1st to Nov. 15th-BUFFALO

THE CLEVELAND & BUFFALO TRANSIT CO., Cleveland, Ohio

**DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER**

Če trpite na revmatizmu ki vam povzroča večno bol, preizkusite Dr. Richterjev Pain-Expeller.

Ozdravi vas bo v 10-15 min. — in če ne boste z njim dignili bolečine dle zjutraj in zvečer, vas ozdravi popolnoma. Hranite eno steklenico tega leka vedno v hiši. Zdravilo je delno za revmatizem, vnetje, ohromelost, zaprtje, bolečine v bedrih in na členkih, zobobol in nevrologijo. V vseh lekarnah po 25 in 50c. Pazite na sidro na steklenici.

**F. Ad. Richter & Co.**  
74-80 Washington St.  
NEW YORK

**Čiščenje in likanje oblek.**

| DOBRO DELO.              | NIZKE CENE.                     |
|--------------------------|---------------------------------|
| Moške obleke .....\$1.00 | Ženske kiltje .....50c          |
| Moške suknje .....\$1.00 | Ženske dolge suknje .....\$1.00 |
| Jopiči .....50c          | Ženske obleke .....\$1.00       |

**The DAMM DRY CLEANING Co.**  
Cent. 739-W 1574 E. 55th ST. East 2024  
A. J. DAMM, poslovođa.

**Zavarujem proti ognju in drugim nezgodam**

POSEBNOST! Varnostni bondi za družbene uradnike po 25c. od \$100.00 na leto. — Javni notar. — Pojasnila in navodila zastoj.

**AUGUST HAFFNER,**  
1203 Norwood Road

**J. S. Jablonski,**  
Slovenski fotograf

6122 St. Clair Ave. 6114 Broadway

Izdeluje slike za ščitbe in družinske slike, otroške slike, po najnovejši modi in po niskih cenah. Za \$3.00 vrednostnih slik (en dolar), naredimo eno veliko sliko v naravni velikosti zastoj.

VSE DELO JE GARANTIRANO.

Kljub silno visokim cenam za landske Amerike" danes najcena papir izdeluje tiskarna "Cleveland" neje in najbolj lične tiskovine.

\_\_\_\_\_

# Zvezdana.

Ljudski roman

Spisal Anton Koder

Tako je govoril sivolasi starac. Pri zadnjih besedah se mu zmračilo čelo; nekaka otožnost mu zalije od navdušenja žareče lice. Da bi zakril to nenadno svojo zadrego, opominja svojega tovariša:

"Pijte, pijte, prijatelji! Vreme mi, vino je najbolje pribeljišče nesrečnemu človeku. Svetovna ljubezen mine, domovinska ljubezen je pregrešna, le ljubezen do pišče nam ostane zvesta do zadnjega izdihljaja, ona nam, kakor pravijo pospešuje pot v ono neznanu deželo. Povem vam tudi, jaz se strinjam z njo in ko bi ne premogel kaplje vina, koliko potov bi bil nanejsrečnejši in najbolj zapušen človek na svetu! Vendar kaj hočem, predaleč sem zašel, smešen vam postajam. Star pesimist je slaba družina in jako nevarna mlademu, življenja polnemu idealistu. Ne zamerite torej, ne zamerite, gospod doktor, drugi pot govoriva drugače. Danes ste vi krivi, da ste razvneli v meni, pripovedujoč mi o svoji domovini, take žale, mračne se že misli."

Vratislav je bil v zadregi. Vedel ni, ali naj miluje svojega sosedo, ali naj govorico na druge stvari napelje; kajti mnogo mu je razkril tovariš s poslednjimi besedami, a do ločno ni razsvetlil ničesar. Od slej mu je Kolovski zanimiv človek, ki nima najljepše minolosti za seboj, a prej mu je bil le blag in omikani sosed.

In v takem osebnem razmerju mora človek paziti na besede in izmed največjih človeških slabostij z vsemi silami zatajevati zvedavost, svoj govor pa le na navadne vsakdanje predmete obračati.

Iz takega gotovo ne prijetnega položaja reši Vratislava gospica Zvezdana, ki z zarudeлим licem v sobo stopivši boječe popraša svojega roditelja, ali še kake potrebe zahteva. Ko pravi oči, da ne potrebuje ničesar, hoče zopet oditi, a starčev glas jo ustavi: "Zvezdana, sem k nama prisel na družico. In vi, gospod doktor, ne zamerite, da vam šele zdaj svojo hčer Zvezdano predstavljam."

Vratislav se pokloni gospici ter imenuje svoje ime in naslov ter pristavi, da mu je posebna čast imenovati se gosta tako ljubeznive gospodinje.

Ne vemo, ali je umela in poslušala Zvezdana poslednje besede in ali so jo posebno veselile, le to je znano, da je zarudele kot pihir in s povešanim očesom na odkazano mesto poleg doktorja sedla.

Mlada gospodinja je upljivala mnogo na možko družico. Odslej ni Vratislav po naključju ali kako marsikaterega vprašanja gospoda Kolovskega ali ne umel ter neugodno odgovore dajal, ali pa je bil nenadoma razmišljen, in vzrok temu, kaj bi bil neki? Posebno težavno bi ne bilo uganiti ga onemu, ki je že sedel v taki družini kot naš znanec; poleg mlade jedva dorasle gospe in njenega visoko omikanega roditelja.

Noč je bila in zvezde so svetile, ko se vrača Vratislav domu. Vrh strmega klanca postojni se ozre po dolini.

Tihota pod nebom, tihota po pogorju, tihota okrog in okrog, le v njegovih prsijah je ni. Ondi se podi podoba za podobo, misel za mislijo, a vira temu nemiru ne more prav uganiti. Menil je, da najde kotichek, skrivno zavetje od mestnega hrupa trdnemu srcu v daljni zagorski vasi, a motil se je.

Kar je čul in videl danes, dovolj mu je, da prelomi svojo prejšnjo sodbo, da se mu ponove večne resnične besede starodavnega rimskega pesnika ki poje: "Srečen isti, ki daleč od svetovnega hrupa očetovogrudu s svojimi volički obdeluje in ne dirja za goljufivo srečo v tujini. Beatus ille qui procul negotiis..."

Tako premišljuje in ugiblje Vratislav in prišedši na domače dvorišče, sede na klop pod širokovejato lipo in podpre glavo v dlani. Z današnjim dnevom se je zasukalo njegovo življenje v nekaj nov, prej nepoznan tir.

"Historično mesto je tu," pravi potem, "kjer sedim. Kao ve, ali mi bode dano počivati tu čez dvajset in še več let, ali pa nikdar več? Ali ne bodem pahnen morda v tujino, ali ne iščem v tujem ljudstvu varnega počitka, kakor ga je poiskal moj sosed na Zabrdju. In vendar trdil mi je še danes, ljubezen do domovja je najlepši, najslajši, in za njo pride druga ljubezen do pišče, ki omami in utopi, če nam je zagrenila prva. Da, historičen kraj je to: prostor pred rojstno hišo. Srečen oni, kateremu se uresniči jo ideali, ki si jih je koval nekdanj tu, v prvem mladostnem ognju."

## Šesto poglavje.

Vratislav se je uselil bolj trdno v zagorsko selo, nego je s prva mislil. Svojo malo sobico si je uredil, kolikor je bilo mogoče. Več ni zahteval. Bil je priprost zagorski sin, razvaječnosti ni poznal in posebnosti ni želel niti zahteval.

Časa je imel sicer dovolj, a skušal je vendar obračati vsako uro, če ne v svojo pa vsaj v občno korist. In to se mu je posrečilo. Siroko polje tihe delavnosti se mu je odpiralo tu v gorskem zakotju.

Sadu svojih dolgih študij še ni iskal niti ga štel v največjo srečo. Njemu ni bilo potreba, boriti se pol življenja z učenjem le za skorjo kruha, kakor veličini slovenskih mladeničev, in zavoljo vsakdanjega kruha zatajevati glave in srca, kakor se je to pri nas godilo in se še tu di godi.

Preblag je bil Vratislav, da bi ne bil videl in spoznal vsega tega, in preveč je ljubil svojo domovino, da bi se bil boril po tujini za peno časti.

Sklenil je torej ostati, kako dolgo, še ni preračunal, na Radovju ter hotel svoje zdravniške in druge vednosti darovati ubogim zagorskim prebivalcem na korist. In največjega prijatelja v tem delovanju je našel v gospodu Kolovskem. Naravno je tedaj, da postane mladi doktor skoro vsakdanji gost na Zabrdju. Ali ga je vabilo samo prijateljstvo tja, ne vemo. Pregrešno bi pa ne bilo, ko bi zatirjali, da je bilo tudi nekaj skrivne ljubezni vmes.

Lepo je bilo gledati mladega doktorja poleg sivolasega starca, kadar sta sedela v vrtni senci na holmu in razpravljala srenjske zadeve. A zadostovalo ni le besedovanje in posvetovanje, tudi v dejanju se je kmalu videlo navdušenje teh občinskih oskrbovalcev.

"Malo krika, a mnogo dela, to je pravo," je dejal vedno gospod Kolovski. "Kaj je pa tedi lepšega posebno meni, ki mi je življenje minulo, kot da še zadnje dni delam ubogemu človeštvu v korist. Novcev mi ne primanjkuje, živim lahko brez truda in tudi mojemu otroku je zagotovljena bodočnost. A novci, to je vse," kriči svet in se drvi za njimi, jaz pa pravim, to je malo, čisto malo. Le isti je po mojej misli srečen v bogastvu, ki pomaga z obilnostjo ubogemu svojemu sobratu."

Tako je pripovedoval gospod Kolovski svojemu mlademu prijatelju in ga vodil povsod, kjer je bila kaka priložnost srečati prijatelja.

In odkar je županoval gospod Kolovski, kako se je spreminilo vse na Radovju! Poznati ni bilo več prejšnje zagorske vasi. Povsod je bilo življenje. Sto in sto rok se je gibalo,

da se popravi in uredi, kar se ni storilo prej.

Tu se je delala in posipavala nova cesta, širja in ravnejša kot poprej. Tam so se zopet zasajevali posekani gozdi, gradile senožeti, cepilo sadno drevje, belila in čistila so se stanovanja, popravljali se je zastarele zvonik, lepšala se je mala cerkvena, zidala se je učilnica; vse je mrgolelo, hitelo, da se spolnujejo točno povelja sivolasega župana.

Saj je pa bilo tako delovanje tudi polajšano in mogoče zaradi uma in prijaznosti takega srenjskega dobrotnika. Gospod Kolovski je vodil in ukazoval v družbi mladega prijatelja vsa dela sam. In kjer je primanjkovalo močij, volje, veselja, segel je v listnico in daroval stotak za stotakom.

Taka rodoljubnost se je seveda razširila kakor blisk na daleč okoli. Ni je bilo hiše, ni krčme, ni družine, da bi se v njej ne govorilo o dobroti in premoženju gospoda Kolovskega. Njegovo ime je zaslovelo tako nenadoma, da so stikali delavci na polju in ob cestah skrivnostno glave skupaj in ugibali: "Bašte, ta mora imeti denarjev na mero, ne na število, ker se za petak ali desetak nit ne zmeni."

In vaske deklice in plevice med rumeno pšenico ali ječmenom ob potu so zarudele, kadar se je pripeljala ali prišla gospica Zvezdana mimo in jih v zadnjem času tudi večkrat ogovarjala.

Pa čudile so se deklice tudi, da Zvezdana z njimi tako umevno ž njimi govori, dasi s početka ni umela prav njihovega jezika. Posebno pa niso gospodinje in matere, ki so imele bolnika v hiši, mogle Zvezdane prehovati. Kar nenadoma je prišla krepka juha in tečna jedila k bolniku in vse, česar je bilo potreba.

Večkrat je obiskala Zvezdana rečna stanovanja, sedela k posteljam bolnih otrok, tožila jih in tešila, donasala jim igrače in tudi darovala skrivši se denarje za njihovo postrežbo. Ob velikih praznikih in posebnih slovesnostih pa je povabila vaske otroke celo na dom in jih pogostovala tako, da je mladež več tednov potem govorila o grajski gostiji.

Da pa zaradi tega tudi ni bilo brez opravljive in krivoverne ljudske govorice, je naravno. Naš kmet je precej naiven in ni brez vse poesije. Česar ne more on s svojim umom presoditi in pregledati s svojim pogledom, pripisuje višjim močem.

Tako je trdil in zabičeval marsikateri kmetič pri kupci žganja, da gospod Kolovski ni tak človek, kot se drugi ljudje, temveč da mora biti s škramom v zvezi ali kali, ki mu denar nosi ali pa je zaklad našel in ga mora ubožcem razdeliti.

Radovedni in krivoverni pivci so zijali pri takem pripovedovanju in menili v resnici, da bi bilo lahko kaj enakega. Naposled pa so sklenili, da je denar le dober, ki ga daje, daima pravo cesarsko podobo utisnjeno, a ne hudičovo, pa da je sploh denar le pravi mož in veljaven, naj bo de tak ali tak, da le plača in velja.

## Sedmo poglavje.

Vroče poletno popoldne je bilo. Solnce je peklo raz višine in po vrtnih se je od same soparice gibalo listje po drevju, kakor da bi dremalo. Vratislav je odšel po kosilu v svojo sobo in sedel za mizo s knjigami obloženo. Danes ga ni pričakovalo nič posebnega. Gospod Kolovski je odšel za nekaj dni v glavno mesto, kjer je imel več važnih opravkov. To oddaljenost je Vratislav čutil bolj, kakor je sodil s početka, in niti pravega vzroka ni vedel poslednjemu.

Bil je osamljen. Na Zabrdju ni mogel, kajti gospi Zvezdana je, ki je sama doma, ni spodobno obiskati, drugod pa primernih prijateljev in znancev ni imel.

Hotel se je torej s čitanjem razmiseliti; a kadar človeku lastno misel za mislijo po glavi dirja, trudi se zastonj prisvojiti si tujih.

Tudi Vratislav se o tem preprica in odloži sicer zanimivo

knjigo. Staro zarjavelo puško aname raz stene, pokliče psa in hajdi čez grm in strm v hladni gozd.

(Pot ga pelje po naključju ali tudi ne, čez holm tik zabrdskega vrta. Tudi postoji in se skrivši skozi mejo na dvorišče ozirajo. A kako tiho in zapuščeno je vse tu. Duri so zaprte, okna zagrnjena, niti stari hišni varuh, kosmatinski lord ne dremlje na pragu. Kakor da bi bilo vse izumrlo in izginilo iz tega prijaznega poslopja, dozdeva se Vratislavu.

"Kaj je neki to, niti Zvezdane ni videti," pravi Vratislav, ko zavije potem po stranski stezi za belim poslopjem.

V svoje osramočenje spozna in zaradi sam pred seboj, da njegov današnji dolg čas ni tako brez vzroka, da ga tihota na Zabrdju ni osupnila le iz navade, da pogrša ondi nekaj, hudo pogrša, da se mu je usadila kakor čez noč in nevedoma neka podoba v prsi, katere si niti imenovati ne upa. Otročje se mu dozdeva in nemožato, da je šel, da je moral iti danes mimo Zabrdja, da se je ozrl na dvorišče in da pogrša ondi mlade šestnajstletne Zvezdane.

"Bodimo možje, otročarije iz glave, to ni za nas," pravi naposled in urneje pot pod noge ubere.

Iz takih modroslovnih sklepov ga zdrami lajanje tik gozda. Ko se ozre, zapazi da predi nevarnost ali kali, kajti v velikanskih skokih mu dirja nasproti kosmatinec lord, kakor da bi hotel reči, kdo vam je ukazal, kdo dovolil hoditi po posestvu mojega gospodarja, kadar ga niti doma ni. Jaz sem njegov čuvaj in varuh, dolžnost in naročila imam, obrnite se in pridite drugi pot, danes vas ne poznam in poznati nočem in ne smem.

A v tem trenutku se čuje ženski glas, in izza grmovja se prikaže Zvezdana, zarudi, pokima Vratislavu in pokliče lorda. A hišni čuvaj je danes posebno trmast in svojeglav. Svoje velikanske skoke sicer ustavi, a razkorači se tako pozvali.

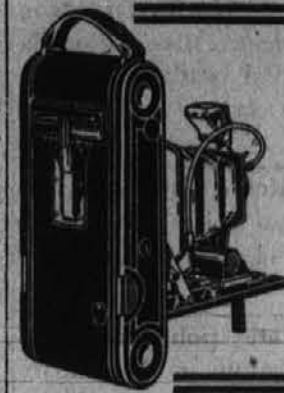
no in junako pred prilecem, kakor češ: "Do tukaj in ne dalje. Jaz sem starejši od gospodinje in braniti moram tudi njo, ko bi bilo potreba."

Vratislav ne ve, ali bi se jezil ali smejal pasjemu pogumu, in hoče možato nadaljevati svoj pot. A vse zastonj; lord, dasi sicer pohleven, njegov znaec, poznati ga noče in mu kaže bele zobe ter se huduje, da je groza.

V taki neprijetni situaciji mu ne ostaja drugega, kot da pokliče gospico, ki se je medtem zopet skrila za grmovje, in pravi smeječ se:

"Danes ste dobro zabranjeni, gospica Zvezdana, in če mi ne pridete pomagat, imate moje mlado življenje na vesti."

(Dalje prihodnjič.)



## Ali vas veseli narava?

Tedaj si preskrbite fotografski aparat, s katerim lahko delate najlepše slike narave. Pa tudi slike vaših prijateljev in znancev.

Najboljše aparate dobite pri

**F. BRAUNLICH**

LEKARNA

1353 E. 55th ST.

## DELAVCI

Dobra plača.  
Fine delavske razmere.

**Willard Storage Battery Co.**

274 E. 131st St.

vogal Marquette Rd.  
in Lakeside Ave.

# OGLASI ZNIŽAJO CENO BLAGU

Nekateri ljudje mislijo, da trgovec, ki ima veliko oglasov v časopisu, računa več za blago, katero prodaja.

To je zmišljotina nevednih ljudi. Oglasi ne zvišajo cene, pač jih znižajo.

Nobena trgovina ne more prodajati tako poceni kot trgovina, ki je vedno zaposlena. Trgovina, ki ima na dan sto odjemalcev, lahko ceneje prodaja kot trgovina ki jih ima samo 20.

New York Central železnica je pravkar dogotovila železniško postajo v New Yorku za sto milijonov dolarjev, toda ljudi bo še vedno prevažala za isto ceno, pet milj za 10c. Nihče ne more vpreči voza in vas vleči pet milj za eno desetico.

Prodajalna, ki je poštena, ki ima dobro in uljudno postrežbo, taka trgovina se gotovo razširi. Nihče ne more ustaviti napredka v taki trgovini.

Oglasi povzročijo, da se blago hitreje proda, več blaga se proda, večji je dobiček, manjši so stroški.

Oglasi ustvarijo moderni napredek trgovine, blago ne leži v štelajah, blago se hitro prodaja, oglasi pomagajo, da ljudstvo zve, kje se kaj dobro in poceni kupi - dobiček ima ljudstvo in trgovec.

Slovenski trgovci, oglas v listu vam bo pomagal k boljši, večji, naprednejši trgovini.

## IZURJENI ČEŠKI knjigovez

**B. F. PRIHODA**

se priporoča Slovenecem v vezavo vsakovrstnih knjig, posebno pripovednih in mašnih. Lično delo, nizke cene. \*\*\*

Naročila sprejema

**CLEV. AMERIKA,**

6119 ST. CLAIR AVE.

**A. M. KOLAR,**

Slovenska gostilna.

3222 LAKESIDE AVE.

Se priporoča Slovencem v obilni obliki. Točna postrežba. Vedno avsej piljate.



National Drug Store  
Slovenska lekarna.

vogal St. Clair ave. in 61. ceste. S posebno skrbnostjo izdeluje mo zdravniške predpise. V vaši logi imamo vse, kar je treba v najboljši lekarni. (45)



Vaš doktor ve

In vam pove, da če ni njegov recept nastan, čno narujen in od naštetih zdravil, da vas ne more odpraviti.

Vaši zdravniški recepti morajo priti v našo lekarno, kjer bodo izdelani natanko po želji zdravnika. Imamo tudi popolno zalogo gumijevih premetov, toaletnih potrebščin, čilav, cigar in sladkorja.

**Guenthers Sloven. Lekarna,**

Addison Rd. vogal St. Clair Ave.

## FINO VINO

vedno dobite pri Josip Kozelu. Belo niagara in concord vino. Posebno ženskam je moje vino znano. Po stari navadi Josip Kozely, 4734 Hamilton ave

## SLOVENSKA GOSTILNA

kjer dobite fine pižaje, dobro postrežbo. Prodajamo žganje in likerje tudi na domačo potrebo na steklenice in galone.

Cene zmerni! Dobro zaloga!

**JOSIP KALAN,**

6101 ST. CLAIR AVE.

## VELEVAŽNA KNJIGA.

Izšla je velevažna knjiga za ameriške Slovence, pod naslovom "Slovenija Vstani!" delo našega slovenskega učenjaka in delavnega Jugoslavana dr. Niko Zupaniča. Ta knjiga bi morala priti v vsako slovensko hišo v Ameriki. Ta knjiga bi morala biti evangelij za ameriške Slovence, kar se tiče naše jugoslovanske politike! Nad sto strani obsega joče knjigo krasi pet izvrstnih slik velikega pomena. To knjigo dobijo v roke slovenski ujetniki v Rusiji. 5000 knjig je poslanih v Rusijo Slovincem. 5000 knjig je namenjenih ameriškim Slovincem! Bratje, sezite po tej knjigi, ki velja le 50 centov. Zraven dobite veliko mapo jugoslovanske zemlje! Naroča se pri nas, ali pa naravnost od Dr. Niko Zupaniča, 1369 E. 40th St. Cleveland, Ohio.